

MOVIMENTO GALEGO POLA DEFENSA
MODEPEN
DAS PENSÍONS E OS SERVIZOS PÚBLICOS

AS IDEAS QUE NOS UNEN

Documento – Marco

Movemento Galego pola Defensa das
Pensións e os Servizos Públicos
(MODEPEN)

2020

MOVIMENTO GALEGO POLA DEFENSA

MODEPEN

DAS PENSÍONS E OS SERVIZOS PÚBLICOS

I.- Introducción

No máis duro da Crise Financeira Global (CFG), a Comisión Europea premeu os gobernos de Rodríguez Zapatero e Mariano Rajoy para aprobaren en 2011 e 2013 dúas reformas do sistema de pensións que tiñan como obxectivo reducir as pensións actuais e futuras para relanzar os fondos privados de capitalización.

No ano 2017 a prensa encheuse de novas e artigos de opinión sobre o esgotamento do Fondo de Reserva da Seguridade Social. Presenciabamos unha campaña sobre a inviabilidade do sistema público de pensións de reparto baseado na solidariedade entre xeracións de traballadoras e traballadores. Os medios de persuasión de masas, dirixidos polos departamentos de estudo dos bancos e aseguradoras, preparaban o terreo para un importante recorte das pensións públicas.

Un grupo de pensionistas e activistas en defensa das pensións públicas decidiron organizarse para defender os dereitos adquiridos e frustrar os plans da Comisión Europea ao servizo das entidades financeiras privadas e os desenhos estratéxicos do Banco Mundial e o Fondo Monetario Internacional. O resultado foi a creación do Movemento Galego en Defensa das Pensións Públicas (MODEPEN), un movemento social para informar, crear conciencia e mobilizar.

Durante meses MODEPEN organizou charlas informativas en numerosas cidades e vilas galegas que serviron para contactar con centos de persoas pensionistas. MODEPEN, organización soberana de ámbito galego, participou activamente na constitución da Coordinadora Estatal pola Defensa do Sistema Público de Pensións (COESPE), un instrumento de coordinación das plataformas que agromaban nas nacións e autonomías do Estado español.

Nos orzamentos de 2018, o Goberno de Mariano Rajoy aprobou unha suba das pensións do 0,25%. A carta remitida pola ministra Fátima Báñez foi recibida por 700 mil pensionistas en Galiza e 9 millóns en todo o Estado como un insulto intolerábel e desencadeou un ciclo de mobilizacións de enorme amplitude. O traballo de información, creación de conciencia e organización desenvolvido frutificou. En poucos meses a mobilización conseguiu éxitos extraordinarios. En 2018, 3 millóns de pensións subiron un 3% gañando poder adquisitivo. En 2018, 2019 e 2020 as pensións actualizáronse de acordo co IPC. Ademais, paralizouse a aplicación do factor de sostibilidade e do índice de revalorización das pensións. O movemento das persoas pensionistas conseguiu desarticular a ofensiva do capital financeiro para apropiarse dunha parte das cotizacións sociais. Mudamos o marco do debate. Ningunha forza política se atreve a defender publicamente a conxelación das pensións.

O movemento das persoas pensionistas foi o primeiro en derrotar a ofensiva neoliberal capitalista posterior á CFG. Debemos sentirnos orgullosas e orgullosos.

Porén, persisten ameazas e reivindicacións pendentas.

- As reformas de 2011 e 2013 non foron derogadas.

MOVIMENTO GALEGO POLA DEFENSA

MODEPEN

DAS PENSÍONS E OS SERVIZOS PÚBLICOS

- En 2019 o Parlamento europeo aprobou un novo produto financeiro, o Produto Paneuropeo de Pensións Individuais, para promover os fondos privados de capitalización.
- Centos de milleiros de pensionistas na Galiza e millóns no Estado español perciben pensións insuficientes.
- As pensións das mulleres continúan a ser moi inferiores ás masculinas, unha clara manifestación da discriminación económica de xénero.
- As pensións galegas continúan a ser as segundas máis baixas do Estado, unha consecuencia da desigualdade territorial que tende a intensificarse cunha concentración crecente da actividade económica e a riqueza en Madrid.
- A crise económica provocada pola COVID-19 pode servir de desculpa para a aprobación de novas medidas antisociais.
- Nos últimos meses MODEPEN asumiu a reivindicación duns servizos sociais para a autonomía e a atención á dependencia 100% públicos, de cobertura universal e de calidade.

O PIB por persoa en Galicia é superior a 23.000 euros anuais, o PIB por persoa no Estado español é de case 26.000 euros. Este nivel de riqueza permite manter un sistema suficiente de protección social. Para melloralo será imprescindible reducir os intolerábeis niveis de desigualdade e de explotación. As traballadoras e traballadores hoxe xubilados contribuíron a crear a actual capacidade produtiva, o que lles dá dereito a percibir unha parte suficiente da riqueza socialmente producida en forma de pensións públicas.

II.- Principios

Principio 1. O Movemento Galego pola Defensa do Sistema Público de Pensións (MODEPEN) continúa a loitar polos dous obxectivos fundacionais:

1. Defender os dereitos das persoas hoxe xubiladas e pensionistas.
2. Loitar polo mantemento dun Sistema Público de Pensións (SPP) que garanta unhas pensións dignas no presente e no futuro. Por esta razón MODEPEN opónse aos fondos privados de capitalización e aos intentos de privatización dos servizos públicos e das prestacións sociais.

Principio 2. Xunto co sistema público de pensións, o ensino e a sanidade pública, a loita pola defensa da existencia duns fortes Servizos Públicos, que deben converterse no 4º Piar do Estado de Benestar, son obxectivos fundamentais do MODEPEN, como movemento social representativo das persoas pensionistas galegas.

O noso movemento, xa de antes da delicada situación pandémica, ven xogando un papel relevante, a carón dos grupos de traballadoras e das asociacións de familiares de usuarios das residencias, na

MOVIMENTO GALEGO POLA DEFENSA

MODEPEN

DAS PENSÍONS E OS SERVIZOS PÚBLICOS

denuncia e nas mobilizacións, contra das gravísimas carencias que presenta o sector tanto na Galiza coma no resto do Estado Español, auspiciadas pola brutal privatización: escaseza de prazas e de financiamento, falta de medios e recursos, e precarias condicións laborais das persoas traballadoras, calidade dos servizos moi mellorábel e prezos disparatados, situación que se evidenciou dun xeito dramático na punta da crise sanitaria do Covid 19.

Dende o MODEPEN, reivindicamos uns fortes Servizos Sociais Públicos dirixidos ás persoas maiores e dependentes, 100% Públicos, Universais e de Calidade: Servizos de Atención no Fogar, Centros de Día, Residencias, ...

Principio 3. Para conseguir os seus obxectivos MODEPEN constitúese como organización soberana galega e participa en pé de igualdade, como unha das organizacións fundadoras, na Coordinadora Estatal pola Defensa do Sistema Público de Pensións (COESPE).

Principio 4. No MODEPEN integrámonos persoas xubiladas e pensionistas, así como calquera outra persoa maior de idade que comparta os seus obxectivos e acepte os seus estatutos.

Principio 5. MODEPEN asume o Manifesto fundacional como base inspiradora da súa actividade. A asemblea de MODEPEN poderá actualizar o Manifesto fundacional.

III.- Táboa reivindicativa

A. Bloque Legal

1. Blindar as pensións na Constitución para que queden recollidas como un dereito constitucional e incluílas nos Orzamentos Xerais do Estado.
2. Restablecer a Xubilación Ordinaria aos 65 anos.
3. Xubilación anticipada sen penalización con 40 ou máis anos cotizados igual ao 100% da base reguladora.
4. Integración dos Réximes especiais no Réxime xeral.
5. Eliminación dos topes máximos de cotización á Seguridade Social, mantendo uns topes máximos nas prestacións económicas.
6. Eliminación das desgravacións fiscais aos plans privados de pensións.
7. Anulación do Produto paneuropeo de pensión privadas (PEPP).
8. Derrogación da reforma do artigo 135 da Constitución española.
9. Derrogación das reformas das pensións de 2011 e 2013.

MOVIMENTO GALEGO POLA DEFENSA

MODEPEN

DAS PENSÍONS E OS SERVIZOS PÚBLICOS

B. Bloque Económico

1. Pensión mínima de 1084€, o 60% do salario medio, que garanta unha vida digna segundo os criterios da Carta Social Europea.
2. Revalorización automática das pensións segundo o IPC real.
3. Recuperación do poder adquisitivo perdido desde 2011.
4. Reforma fiscal radical para construír un sistema progresivo e aumentar a recadación en 6 puntos do PIB.
5. Creación dunha Banca Pública Galega como instrumento financeiro de intervención pública na economía.
6. As contas bancarias das persoas estarán libres de todo tipo de gastos, comisións e intereses. O Banco de España debe xogar un papel de maior control da banca para garantir que desaparezan este tipo de prácticas de extracción de rendas que afectan sobre todo aos grupos sociais máis vulnerábeis.
7. Derrogación de todas as reformas laborais, incluídas a de 2010 e sobre todo a de 2012, que reduciron a capacidade de negociación colectiva dos salarios e das condicións laborais de todos os traballadores e traballadoras, e facilitaron a redución de salarios e o deterioro das condicións de traballo.

C. Bloque Social

1. Homologación das prestacións a niveis da Carta Social Europea.
2. Desaparición da fenda de xénero nas pensións.
3. Eliminación de todo tipo de copagamento e restablecemento dos dereitos sanitarios.
4. Derrogación da Lei 15/97 de “Novas Formas de Xestión no Sistema Nacional de Saúde”.
5. Modificación do artigo 90 da Lei 14/1986 Xeral de Sanidade, relativo aos concertos para a prestación de servizos sanitarios entre as Administracións Públicas Sanitarias e as empresas privadas, co obxectivo de evitar o actual uso abusivo deses concertos que están a permitir un desvío de recursos económicos fraudulento desde a sanidade pública á sanidade privada.
6. Garantía das subministracións básicas (enerxía, auga, transporte) a toda a poboación.
7. Derrogación da “Lei Mordaza”, oficialmente denominada Lei Orgánica 4/2015 “de protección da seguranza cidadá”, que supón un intolerábel recorte dos dereitos da cidadanía.

MOVIMENTO GALEGO POLA DEFENSA

MODEPEN

DAS PENSÍONS E OS SERVIZOS PÚBLICOS

D. Bloque de Servizos Sociais

1. MODEPEN denuncia a actual situación dos servizos sociais dedicados aos maiores e dependentes , en Galicia e no Estado Español. Eses servizos caracterízanse pola súa enorme privatización, un custe elevadísimo, que fai moi difícil o acceso a eles, así como pola enorme fraqueza da proporción deses servizos que son de titularidade e de xestión pública.
2. MODEPEN considera que o dereito a uns coidados adecuados no solpor da vida, debe ser recoñecido como un dereito cidadán real, e constituír o 4º piar do Estado de Benestar, xunto co ensino a sanidade, e as pensións públicas.
3. MODEPEN considera que a actual “Lei 39/2006 de Promoción da Autonomía Persoal e Atención ás persoas en situación de dependencia” (Lei de Dependencia ou LAPAD), facilitou o importante medre cuantitativo dos servizos sociais dedicados á dependencia en Galicia e en España, mais debe ficar claro que que a LAPAD é tamén unha lei neoliberal que está na orixe da moi precaria situación dos actuais servizos de dependencia . A LAPAD non establece un sector público de servizos sociais, senón que crea unha “rede de utilización pública” que inclúe e equipara aos centros públicos cos privados concertados (con prazas financiadas publicamente), que poden ser tanto Con ou Sen ánimo de lucro. Esta lei de dependencia debe ser derogada e substituída por outra que aposte decididamente por uns servizos de dependencia 100% públicos, nos que os intereses das persoas se sitúen por enriba do obxectivo de obter beneficios económicos das empresas.
4. MODEPEN defende a creación dun “Sistema Galego para a Autonomía Persoal e a Atención á Dependencia” (SGAAD), que ofertará servizos caracterizados por ser 100% públicos, de cobertura universal, de calidade contrastada, adecuadamente financiados, plenamente gratuítos na súa parte de coidados, e que contén con ratios de profesionais suficientes debidamente formados e cunhas condicións laborais e salariais dignas. O SGAAD, estarán baseados no principio de “envellecer na casa” e terán o seu alicerce nuns fortes servizos de Proximidade (Servizos de Axuda no Fogar, Centros de Día, Teleasistencia, ...) que procuren adiar a “institucionalización” (ingreso nunha residencia) até o momento no que xa non sexa viábel manter á persoa usuaria no seu domicilio.
5. MODEPEN defende a existencia dun “Servizo Galego de Atención Pública á Dependencia” (SERGAPAD) no que, de xeito similar ao que sucede na sanidade, se integren o conxunto dos recursos públicos asistenciais da dependencia de Galicia, de xeito que estean dotados de coherencia estratéxica e dunha xestión coordinada, superando a actual fraqueza e fragmentación dos recursos públicos galegos dedicados á dependencia.

MOVIMENTO GALEGO POLA DEFENSA

MODEPEN

DAS PENSÍONS E OS SERVIZOS PÚBLICOS

6. MODEPEN denuncia os baixos ratios de profesionais por usuario que hoxe existen nos servizos de dependencia, sobre todo nos privados mais tamén nos públicos, así como a precariedade das condicións salariais e laborais do persoal que traballan neles. Uns coidados de calidade aos usuarios dos servizos só serán posíbeis con ratios de persoal máis elevados que os actuais e cunhas condicións de traballo non precarias.
7. MODEPEN denuncia que o elemento central da política da Xunta de Galicia relacionada cos maiores e dependentes ven sendo a de “deixar facer” (*laissez faire*) ás empresas privadas de dependencia, nomeadamente ás grandes empresas controladas por fondos voitres internacionais de investimento (ComusVi, Sanitas, ...). A Xunta semella que renunciou a creación de servizos públicos da dependencia: nos últimos 10 anos non se creou unha soa residencia de titularidade e xestión pública, mentres que se potencia dun xeito aberto a política de cesión ás empresa privadas da xestión dos servizos de titularidade pública.
8. MODEPEN denuncia o infrafinanciamento crónico da dependencia por parte del goberno central, especialmente marcada desde a aprobación do RD-Lei 20/2012. Nos 8 anos transcorridos desde este último RDL, o recorte acumulado da Administración Xeral do Estado ascende a 5.864 millóns de euros, dos que 227 corresponden á CC.AA. de Galicia.
9. MODEPEN considera imprescindible a existencia dun forte movemento social que reivindique Servizos Sociais Plenamente Públicos para maiores e dependentes (Residencias, servizos de Atención Domiciliaria, Centros de Día, Teleasistencia Avanzada, ...), e aposta e traballa para construír ese grande movemento social que debe caracterizarse por ser amplo, unitario e transversal.
10. MODEPEN denuncia a situación da Listas de Agarda da Dependencia, e esíxelle á Xunta de Galicia a súa desaparición. Nestas Listas hai na actualidade case 9.000 galegas e galegos e máis de 265.000 cidadáns do estado español. Trátase de persoas que teñen recoñecido o dereito ás prestacións de dependencia, mais que non as reciben. En 2019 morreron aproximadamente 1.900 persoas que estaban nesa situación en Galicia, e 38.000 en todo o estado.

E. Bloque autonómico

A sociedade galega é unha sociedade envellecida como consecuencia da dependencia económica e a emigración endémica que provoca. O saldo vexetativo, nacementos menos defuncións, é negativo desde 1988. Nas dúas últimas décadas intensificouse a privatización e centralización de sectores económicos estratéxicos, nomeadamente o financeiro e o enerxético. A importancia histórica do sector primario reflíctese no peso dos réximes do mar e agrario. O resultado destes factores é que as pensións galegas son as segundas máis baixas de todas as comunidades autónomas. Esta tendencia só pode revertirse cunha mudanza do modelo económico para o que será necesaria a recuperación

MOVIMENTO GALEGO POLA DEFENSA

MODEPEN

DAS PENSÍONS E OS SERVIZOS PÚBLICOS

de sectores estratéxicos como o financeiro e o enerxético e a iniciativa pública para a creación de emprego en actividades produtivas de bens e servizos social e ecoloxicamente útiles, con salarios dignos.

O MODEPEN reivindica:

1. Estabelecemento de complementos para as pensións máis baixas por parte da Xunta de Galicia.
2. Creación dun complemento especial para as pensións procedentes do antigo réxime agrario.
3. Aprobación de coeficientes redutores para as mariscadoras.
4. MODEPEN apoia a loita dos emigrados retornados de Noruega para que o Estado noruegués lle recoñeza o dereito á percepción dunha pensión.
5. Revisión dos sistema de cobertura dos medicamentos asociados a procesos crónicos.
6. Restablecemento de tódolos dereitos sanitarios e ampliación das coberturas introducindo as relacionadas co coidado dental, a podoloxía e as próteses auditivas e visuais.
7. Establecemento dunha tarxeta do pensionista con coberturas para o uso do transporte público e a acceso aos bens culturais subvencionados ou xestionados pola Administración.

IV.- Acabar coa fenda de xénero nas pensións

As mulleres perciben pensións máis baixas que os homes. As principais causas desta diferenza son:

- A taxa de actividade feminina é inferior á masculina.
- A taxa de paro entre as mulleres é máis alta que a dos homes.
- Os contratos temporais e a tempo parcial concéntranse nas mulleres.
- Os salarios dos homes son superiores aos das mulleres.

Se sumamos o traballo retribuído de mercado, o traballo doméstico e o traballo de coidados, as mulleres traballan máis horas que os homes. Sen embargo, os seus ingresos por salarios e pensións son inferiores aos masculinos. Esta discriminación económica debe acabar.

MODEPEN reivindica:

- A curto prazo. Que se adopten medidas legais para ir pechando a fenda de xénero como por exemplo, o recoñecemento como anos cotizados dos anos en que as mulleres abandonaron o mercado de traballo para coidar das fillas e fillos e de persoas maiores dependentes. A suba da porcentaxe do haber regulador percibida como pensión de viuvez.
- A medio e longo prazo. Unha política decidida para socializar a parte do traballo de coidados socializábel: universalización da atención ás crianzas de 0-3 anos, creación do SGAAD, universalización dos comedores escolares. Unha política decidida de promoción da igualdade no

MOVIMENTO GALEGO POLA DEFENSA

MODEPEN

DAS PENSÍONS E OS SERVIZOS PÚBLICOS

traballo, por exemplo coa obrigatoriedade de tratamento da desigualdade de xénero nos convenios colectivos. Unha política decidida para promover a participación dos homes no traballo doméstico, reprodutivo e de coidados.

Nunha futura asemblea MODEPEN debaterá e aprobará un documento específico sobre desigualdade de xénero nas pensións.